

## בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה!

פתח דבר:

במאמר הבא נבאר ונוכיח בעז"ה"ת כי לא ניתן לקבל מאומה, אם לא על ידי תפילה, ואפילו כאשר השפע מוכן ומזומן לו לאדם, בכל זאת אם לא יתפלל עליו הוא לא יושפע עליו. אנו נביא בעז"ה"ת כמה ראיות ליסוד הנ"ל.

**מדברים הכרחיים - לא ניתן להתעלם!**

והנה שני מינים מוצאים אנו בעניינים גשמיים:

(א) דברים הכרחיים לחיותו של אדם.

(ב) דברי מותרות המשמשים רק כתוספת לצרכיו החיוניים.

מובן לכל כי אין אדם יכול להימנע מצרכיו המוכרחים, כי הם נצרכים לעצם קיומו בכל עת ובכל שעה, וכל חייו תלויים בהם. וממין זה נוכל לציין כדוגמא: אויר, מים ולחם, שכל חיות האדם תלויה באלו, ואי אפשר לחסר מהם או לדלג עליהם כליל.

לעומתם, ה"מותרות" - בין במילי דאכילה ושתייה או פינוקים אחרים, עליהם אפשר לדלג וניתן להתעלם מצריכתם, כי הלוא אם יחסר מהם לא יארע שום נזק לגוף האדם.

## מד תפילה דיליה

ועלינו לדעת כי גם בעניני רוחניות מצאנו כדבר הזה - יש דברים הנחוצים לקיום האדם ומציאותו הרוחנית, ואי אפשר לו לזוז בלעדיהם, והם משמשים לנפש האדם כמו אור לנשימה.

### תפילה - חיונית וההכרחית לקיום האדם!

ראש ישיבת בית התלמוד הגאון רבי חיים ויסקיר זצ"ל היה אומר: אם רוצים אנו לדעת ולהכיר דוגמא מה קרוי דבר הכרחי אשר בלעדיו אי אפשר לנפש להתקיים, הוי אומר - זו תפילה!

תפילה היא דבר חיוני והכרחי מאין כמוהו לקיום נפשו כמו גופו של אדם.

### מדוע תפילה קרויה "שער"?...

בלשון הקדמונים נקראת התפילה בשם: "שער", כי היא הפותחת את השער ומאפשרת לנו לזכות בברכות המוכנות עבורנו.

כשנברא העולם לא יצא שום דבר מפתח הקרקע, עד שלא בא האדם וביקש מהקב"ה בתפילה ובתחנונים: "רבנו של עולם, הושע נא". וכלשונו של רש"י זצ"ל (בראשית ב, ה) "וכל עשב השדה טרם יצמח" - "עדיין לא צמח, ובשלישי שכתוב ותוצא הארץ, על פתח הקרקע עמדו עד יום ששי... לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים". נמצא אפוא כי מעשה התפילה אל הקב"ה הוא אשר מביא וממציא את כל השפע הטוב המוכן כבר לרדת לעולם.

### התפילה - מפתח לפתיחת הדלת!

לעתים אנו עומדים ומבקשים מהקב"ה שיברך אותנו בפרנסה טובה וכלכלה, יתכן שהפרנסה שלנו כבר מוכנה עבורנו "בתיבת הדואר" השייכת לנו. פשוט, אין אנו צריכים אלא לפתוח את התיבה!

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה ממחיש את הענין באמצעות משל קולע: אדם רכש סחורה בכמות הגונה ושילם את מחירה, הוא אף הזמין

בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה!  מה \_\_\_\_\_

חברת הובלות בכדי שיעבירו לו את אשר לו. לכאורה אין שום סיבה נראית לעין שלא יספקו לו את הסחורה. אולם בסופו של דבר, רכב ההובלות הגיע למקום בו מאוחסנת הסחורה, אלא שהיה זה בשעה שהמחסן היה סגור על מנעול ובריח והפועלים כבר הלכו לביתם...

"הרי כבר שילמתי את כל הסכום!" - תוהה הקונה לעצמו ואינו מביין מדוע סחורתו מתמהמהת מלהגיע. למעשה - למרות שכבר שילם על הסחורה, והמוכר אינו מעכבה אצלו, והמשאית נשלחה והגיעה אל מקום האספקה, בכל זאת את הסחורה שלו הוא לא קיבל.

אבל היכן הוא היושר? - תוהה הוא, בשל דבר כה פשוט - מנעול פשוט הסוגר את השער - לא אקבל את סחורתי עליה שילמתי טבין ותקילין?

זו היא המציאות - אם השער סגור, למרות ששילמת והכל מוכן ושייך לך, אתה לא תקבל מאומה!

כיוצא בזה, בשמים ישנם שערים אשר לשם פתיחתם נדרשת תפילה, ושום דבר אחר אין ביכולתו לפתוח אותם. התפילה משמשת כביכול כמפתח של מנעול השער, המעכב בנעילתו או מזמן לנו בהיפתחו - כל ברכה וטובה.

**התפילה פותחת את ה"ברז"...**

כעין זה המשיל אחד המגידים, למה הדבר דומה? לדוד מלא מים זכים, אשר על מנת לשתות ממנו על האדם לבצע פעולה פשוטה - לסובב את הברז ולשתות! המים כבר נמצאים אבל אם לא יסובב את הברז לא יוכל להנות מהמים הזכים.

זו תפילה!

והאמת היא שהדברים מפורשים בדברי הרמח"ל זצ"ל הכותב בספרו דרך ה' (חלק ד' פרק ה) דברים כהווייתן, וז"ל: "ענין התפילה הוא, כי הנה מן הסדרים שסדרה החכמה העליונה הוא, שלהיות הנבראים מקבלים שפע ממנו יתברך, צריך שיתעוררו הם אליו ויתקרבו לו ויבקשו פניו, וכפי התעוררותם לו כן ימשך אליהם שפע, ואם לא יתעוררו לא ימשך להם".

## מזו תפילה דיִליה

מבואר מדבריו שהשפע והברכה יימשכו אל האדם באותה מידה בה יתפלל ויתקרב לה, וכך גזרה חכמתו יתברך שיהיה סדר הדברים, ולא ניתן לדלג על כך.

### "מאן דלא בעי - בכי!"

הגאון רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל הביא בענין זה את דברי המדרש רבה (בראשית סח ז) "אלוקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות" המדרש מפרש: "מהו בכושרות? בכי ושירות, מאן דבעי - אומר שירה, ומאן דלא בעי - בכי".

ואפשר לפרש בדרך רמז: "מאן דבעי" - מלשון "בעי רחמי", ופירושו, מאן דבעי - מי שמשקיע בעבודת התפילה לבקש תמיד על צרכיו, זוכה לומר שירה, ומאן דלא בעי - שאינו מתפלל - בא הוא לידי בכי חלילה...


### תפילה - הכנת ה"כלי" לקבלת השפע

נביא עוד ראייה ליסוד זה מכבשונו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (ע' ספר חכמת חיים מאמר נ"ט).

במלכים (ב פ"ד) מתואר הנס הגדול שעשה אלישע הנביא לאשת עובדיה הנביא, היא ביקשה מהנביא שיעזור לה לאחר שנקלעה לצרה, בעלה מת והנושה בא לקחת את שני ילדיה לעבדים. אלישע בירך אותה, ומעט השמן - "אסוך של שמן" בלשון המקרא, שהיה ברשותה, נעשה כמעין ונתמלאו כל הכלים הריקים שהיו בביתה וכן אלו אשר נטלה משכניה.

השמן התרבה עד בלי גבול, וככל שהרבתה להביא כלים כך באותה מידה התרבה השמן הנובע מאותו "אסוך של שמן", אבל כאשר תמו הכלים - עמד השמן ולא התרבה עוד.

עמד על כך הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, וכי נס עצום שכזה - ריבוי בלתי טבעי של השמן, אינו יכול להתרחש גם ללא הכלים? ועוד: מדוע לא התרבו גם הכלים בדרך נס, כפי שהתרבה השמן?...

מז  בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה!

אלא מכאן למדנו יסוד גדול! כך היא המידה, הקב"ה כביכול מצדו משפיע שפע עצום ללא גבול ומידה, אולם האדם נתבע להכין "בית קיבול" כדי לקבל את השפע הרב. את כלי הקיבול אין נותנים מן השמים לעולם, דבר זה נמסר לגמרי ביד האדם, ואף בעת הנהגה ניסית, צריך האדם בעצמו להכין כלים על מנת לקבל את השפעה.

עלינו לדעת שתפילה היא הכנת הכלים לקבלת השפע!

האדם מצדו מכין את לבו ונפשו להקב"ה, כמו שנאמר "הרחב פִּיךָ" - ומבואר ברש"י זצ"ל שהכונה היא להרחבת הפה בתפילה, ואז - "ואמלאהו". בעבודה זו הרי הוא מכין את עצמו להיות כלי קיבול מתאים לקבלת השפע האלוקי. ובאמצעות הכנת כלי הקיבול - "התפילה" - זוכה האדם לישועת ה' כהרף עין.

זאת עלינו לשנן: המתפלל מייצר בתפילתו בית קיבול לשפע היורד מן השמים!

**על אף הבטחה מהקב"ה - מידי תפילה לא נפטרו!**

נביא עוד ראייה ליסוד הנ"ל.

כתוב בפרשת בשלח (שמות יז, ג - ד): "ויצמא שם העם למים וילן העם על משה ויאמר למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני ואת מקני בצמא, ויצעק משה אל ה' לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני". וכותב האור החיים הקדוש על אתר: "הנה הענין יוליד התימה, למה יביאם ה' אל הנסיון הגדול הזה - למות בצמא, וכפי השכל ישער אדם שדבר זה וכדומה תוליד כפירה.

וראיתי לתת לב איך עם ה' הרואים דברים המופלאים והנוראים, במצרים, על הים, ובמדבר, יטעו ולא יצעקו אל ה', והלא הם המכירים תועלת הצעקה, כי שמע ה' את נאקתם במצרים?

ואולי כי דעתם היה שאין צורך לתפילה על הדבר, כל שה' ישנו בתוכם. כי אחר שהביאם למדבר פשיטא שלא הביאם אלא לספק צרכם, שאם לא כן המה אבודים, ולא יצטרכו לתפילה", עכת"ד.

## מח. תפילה דיליה

והקשה על זה הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל (ע' נועם שיח עמ' רי) לכאורה הדברים טעונים הסבר, אם כן הדבר, שסברו הם שאין צורך להתפלל אל ה' מפני שבטוחים היו שה' יספק להם כל צרכם במדבר, מדוע איפוא נתבעו על כך שלא התפללו?

אלא בהכרח רואים מכאן שמהות התפילה אינה רק בגדר בקשה או הודאה. אלא ראשית עניינה של התפילה היא בקשה להכנס להיכלו של מלך. התפילה היא החתירה מבחוץ על מנת להיכנס פנימה. כאשר חותר האדם מבחוץ חותרים לו כנגדו מבפנים עד שזוכה להיכנס להיכלו של מלך וליהנות מכל הטוב בגנזי המלך.

בלעדי התפילה הוא פשוט נשאר מבחוץ!

ולכן על אף שבני ישראל בטוחים היו בדעתם שהקב"ה יספק להם את כל צרכיהם במדבר, מכל מקום מידי תפילה לא נפטרו, שכן היא הפותחת את הצינורות אשר מורידים שפע העליון מרום מעלה למטה. ולמרות שהתפילה איננה נדרשת לצורך סיפוק צרכיהם, היא מוכרחת לשם יצירת כלי קיבול לקבלת השפע האלוקי.

### תפילה - כמו כסף עובר לסוחר!

המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה נוהג לומר: למרות שאין בנמצא דבר גדול וחשוב יותר מתורה, הדרך להשגת דברים בהאי עלמא הוא רק באמצעות תפילה.

בספר כאיל תערוג (שיחה שניה) הביא משל לדבר: למדן אחד נכנס למאפיה וברצונו לקנות לחמנייה, הוא שאל על מחירה אצל המוכר, הלה נקב בסכום מסוים, אמר לו הלמדן: "שמע נא, יש לי תירוץ נפלא על קושית הגאון רעק"א זצ"ל. כאשר תשמעהו תצא מגדרך מגודל ההתפעלות. תירוץ כזה שווה יותר ממליון דולר! ואם תתן לי את הלחמנייה בתמורתו זו תמורה דלה מאוד ביחס לערכו".

אנו יודעים כיצד יגיב המוכר על הצעה כזו - "אכן התירוץ נפלא מן הסתם, אך אם תחפוץ בלחמנייה, תן את מחירה בכסף מלא".

בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה!  מט

כך היא התפילה, ה' קבע כי רק על ידה ישיג אדם את משאלותיו בעולם הזה.

תפילה דומה לכסף מזומן עובר לסוחר, ובה ניתן לקנות הכל!

**הגאולה העתידה תלויה בתפילה שלנו!**

ולא רק להשגת צרכינו הפרטיים זקוקים אנחנו לתפילה, ובלעדיה חסר לנו את ה"כלי קיבול" לקבלת הטובה, אלא גם הגאולה העתידה תלויה בתפילות שלנו.

וכך מובא בספר חפץ חיים (החדש עה"ת) בשמו: יודעים אנו שכל הגאולה ממצרים נעשתה על ידי תפילה. ויש לנו קבלה מהנביא מיכה, שגאולה העתידה תהיה כמו הגאולה שנגאלו אבותינו בעת יציאתם ממצרים, וכדכתיב (מיכה ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", דהיינו שזה יהיה באותו אופן.

והנה בגאולת מצרים היה הכל מוכן, משה רבינו ע"ה - המושיע, כבר נולד וכו' ואפילו הכי רואים ממשמעות הפסוקים שבלי תפילה לא היינו נגאלים. ככתוב: "ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו וישמע ה' את קולנו וירא את ענינו". וזה הסדר היה על ידי תפילה.

אשר על כן אמר מרן החפץ חיים זצ"ל - גם לגאולתנו הבעל"ט בקרוב זקוקים אנו עדיין לצעקות ותפילות לה' על מנת שנוכל להיגאל מגלות דידן!

סיים החפץ חיים זצ"ל את דבריו ואמר: לכן צריך אני לנסוע לגדולי הדור, לרבי חיים עוזר, שהוא ראש כל בני הגולה, ולבקש ממנו שיצוה לכלל ישראל להתחזק בתפילה בשביל הגאולה, ואז אכן נזכה להיגאל מהגלות הארוכה והמרה הזו!

הרי לנו שהחפץ חיים זצ"ל סבר שבכדי לזכות לגאולה השלימה, חסרה לנו תפילה!

וראיתי בספר אוהל משה (פתחה לספר שמות) שהביא כי דברי החפץ חיים זצ"ל מפורשים המה בדברי חז"ל, וז"ל המדרש רבה (שמות לב, ט): "בשעה

## נ תפילה דיליה

שצועקים ישראל לפני, תבוא להם הישועה. כך היה בסנה, כך בגדעון, וכך לעתיד לבוא בגאולה העתידה".

למדנו אם כן, כי גם אם כאשר הכל כבר יהיה מוכן בכדי שהגאולה השלימה בוא תבוא, בכל זאת התפילות שלנו עדיין יהיו נצרכות. ואם נתחזק בענין התפילה ונרבה להתפלל אזי נוכל להביא את הגאולה העתידה.

### "ויתפלל בעדך - וחיה"

לאחר שנתבאר כי התפילה מכשירה את האדם להיות כלי קיבול אשר אוצר בתוכו את כל השפע הנשפע ממרומים, נציין לכך מקורות רבים בתורתנו הקדושה.

בחומש בראשית (כ, ה - ו) מסופר כי כאשר אבימלך מלך פלשתים לקח את שרה אמנו ע"ה, אמר לו השי"ת בחלום לילה: "הנך מת", אבימלך טען להגנתו: "בתום לבבי ובנקיון כפי עשיתי זאת". הקב"ה הסכים עמו, וכמו שנאמר: "גם אנכי ידעתי כי בתום לבבך עשית זאת". ובכל זאת הוא אמר לו: "ועתה השב את אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה ואם אינך משיב דע כי מות תמות אתה וכל אשר לך". הרי שאלמלא תפילתו של אברהם אבינו ע"ה בעדו היה הוא ובני ביתו מתים.

ויש להתבונן בזה, מאחר שהיה באמת נקי מכל עוון, ויודע כל מחשבות אומר לו: "אנכי ידעתי כי בתום לבבך עשית זאת", והוא גם השיב את שרה אמנו ע"ה, הרי לכאורה עברה וחלפה כל סיבת מכתו, ומדוע אם כן כה נחוצה היתה תפילתו של אברהם אבינו ע"ה בעבורו?

למדנו מכאן כי למרות שחלפה הסיבה למחלתו - בכל זאת בלי תפילה לא ניתן להתרפא, כי לא ניתן להשיג שום דבר ללא תפילה!

### "העונה לעמו ישראל - בעת שוועם אליו"

הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל היה מביא בענין זה את מה שאנו אומרים בתפילה: "העונה לעמו ישראל בעת שוועם אליו" - מתי עונה הקב"ה לישראל? דווקא "בעת שוועם אליו".



בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה!  נא \_\_\_\_\_

כמו כן אומרים אנו: "מנת כוסי ביום אקרא" "מנת כוסי" - ה' יעזור לי, מתי? "ביום אקרא", על אדם לקרוא לבורא עולם על מנת שיענה לו.

**למרות ההבטחה - "אני שמעתי את נאקת בני ישראל"**

ויש להוכיח מן המקראות כי אפילו "זכות אבות" איננה מועלת ללא קריאה ובקשה.

נאמר (שמות ו, א): "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען". הקב"ה מקדים למשה רבינו ע"ה את העתיד להתרחש - גאולת מצרים. גאולה זו כבר הובטחה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים שנאמר (בראשית טו, יד): "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", וכאשר שאל אברהם אבינו ע"ה את הבורא יתברך: "במה אדע כי אירשנה", הוא מקבל כמענה לשאלתו את ההבטחה בברית בין הבתרים, מדובר לכאורה בדבר הבטוח ביותר - הבטחה מהקב"ה המוחזקת בברית אשר ללא שום ספק תתקיים ותתממש.

ולמרות כל זאת הקב"ה אומר למשה רבינו ע"ה: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל ואזכור את בריתי" - מכאן למדנו כי ללא נאקתם וצעקתם שעלו השמימה, הם היו נשארים במצרים עוד זמן רב. הברית עם אברהם אבינו ע"ה היתה אמנם מתקיימת כפי שהבטיח הקב"ה, אולם כעבור זמן רב...

רק בעקבות הקריאה, הזעקה והתפילה - התקיימה ההבטחה!

**לאחר כל הסגולות עדיין נזקקים לתפילה!**

יסוד זה ניתן ללמוד גם משרה אמנו ע"ה אשר עשתה כמה מיני השתדלויות בכדי להוליד בן, והכניסה צרתה לביתה כסגולה, ובכל זאת עדיין הרגישה שרה אמנו ע"ה בעצמה שהיא חסרה את תפילתו של אברהם אבינו ע"ה.

הרי לנו שגם לאחר השימוש בסגולות ובכל מיני השתדלויות, אין הישועה באה לפועל אלא באמצעות התפילה.

## נב תפילה דייליה

גם בדבר הנוגע לכלל ישראל - התפילה היא מוכרחת!

כך רואים גם בדברי הרמב"ן זצ"ל על הפסוק (שמות ד, ט): "ויאמר משה אל ה' בי אדוני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי". ומפרש הרמב"ן זצ"ל: כידוע, משה רבינו ע"ה מרוב חפצו לא ללכת, לא התפלל לפניו יתברך שיסיר לו כבודות פיו. אבל מכל מקום הוא טען: אחרי שלא הסירות כבודות פי מעת שדברת לי ללכת - אל תצווני לעשות שליחות זו, כי לא יתכן לאדון הכל לשלוח שליח ערל שפתים למלך עמים.

אך הקב"ה לא רצה לרפאותו, מכיון שלא התפלל על כך, אלא אמר לו: "אנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר". שיהיו דברי אשר אשים בפיך, מילים נכונות שתוכל לבטא אותן יפה.

ומבואר בדברי הרמב"ן זצ"ל יסוד גדול: אף על פי ששליחות משה רבינו ע"ה נוגעת לכלל ישראל, והקב"ה אין מה שמעכב בידו מלרפא כבד פה וכבד לשון, מכל מקום משה רבינו ע"ה נותר במומו, והטעם: מכיון שלא נשא על כך תפילה!

למדנו אפוא לדרכנו, כי לעתים אדם אינו זוכה לדבר מה, על אף שהדבר מוכן עבורו ואין מה שיעכב בעדו, מפני שלא התפלל וביקש על כך.

**הכינים נותרו במצרים כי לא התפללו עליהם!**

עוד ראייה לדבר ממכת כינים.

לאחר התרחשותה של מכת כינים, כתוב (שמות ח, טו): "ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דיבר ה'", ומיד בפסוק אחריו - עוברת התורה לספר על מכת ערוב, ולא מצאנו בתורה מפורש מתי סרו הכינים מכל מצרים, זאת מדוע?

ובאמת מצינו בתהלים (קה, לא): "אמר ויבוא ערוב כינים בכל גבולם", וכתבו המפרשים שהכוונה בזה היא שהכינים נשאר במצרים, וגם הם השתתפו במכת ערוב.

נג \_\_\_\_\_ בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה! 

מדוע באמת נשארו הכינים?

אפשר דהתירוץ הוא - היה אומר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, מפני שפרעה לא ביקש שיסורו ממנו הכינים, ואם לא ביקש פרעה על הסרת הכינים - ממילא הן נשארו לכל אותו הדור.

רואים מכאן כי ללא תפילה לא מקבלים כלום!

**אפילו במלחמת מצוה - יש צורך בתפילה!**

הוכחה נוספת ליסוד זה ניתן ללמוד מפרשת מטות, שם מתוארות דרכי המלחמה על פי התורה הקדושה.

נאמר בפסוק (במדבר לא, א): "וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין".

ואיתא במדרש רבה (במדבר כב, א): "ג' אלפים מכל שבט ושבט - י"ב אלף למלחמה י"ב אלף משמרין את כליהם וי"ב אלף לתפילה".

מבואר בזה שאותו מספר אנשים שנצרכו לערוך את המלחמה נצרכו גם לתפילה. והדבר תמוה הלוא מלחמת מדין מלחמת מצוה היתה, ויצאו על פי הדיבור ליטול את נקמת ה' ממדין. ואם כן לכאורה הניצחון במלחמה הובטח מראש, ומדוע הוצרכו י"ב אלף איש לצאת לתפילה ובקשת רחמים? הוא אשר דיברנו, על אף שהקב"ה היה עמם, והניצחון הובטח להם במלחמה - מכל מקום אין דבר היורד מן השמים בלי תפילה!

**גם על הנקצב בטרם היצירה יש להתפלל!**

להמתיק את הדברים נביא בזה גרגר מאמרותיו של הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל:

אמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה ס"ח ז): "קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף" וכן מצינו ש"קשה פרנסתו של האדם כקריעת ים סוף" - מהו הדבר המשותף בין זיווגו ופרנסתו של אדם לקריעת ים סוף?

## נד תפילה דיליה

הנה עוד מששת ימי בראשית התנה הקב"ה תנאי עם הים שבבוא העת יבקע עבור בני ישראל. ומכל מקום בני ישראל צעקו והתפללו לה' - כמו כן מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה ומכל מקום עליו להתפלל כל יום על פרנסתו, וכן ארבעים יום קודם יצירת הולד יוצאת בת קול ואומרת: "בת פלוני לפלוני" - הזיווג כבר מוכן, אבל מכל מקום יש צורך להתפלל עליו, וכמו שנאמר (תהלים לב, ז): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא" ודרשו חז"ל במסכת ברכות (דף ה.ה): "לעת מצוא - זו אשה".

הרי לנו כי גם דבר המוכן בשביל האדם והוא כבר נקבע בעבורו מראש השנה או אפילו עוד טרם יצירת הוולד, בכל זאת יש צורך לבקש עליו רחמים ולעורר עליו בתפילה.

כי בלי תפילה - לא מקבלים כלום!

**"על האדם בעצמו ליקח אותם ובמה? - בתפילה!"**

לסיום נביא את לשונו של המשגיח דמיר הגאון רבי ירוחם זצ"ל, וזה תמצית המאמר שהתבאר:

על הפסוק בפרשת בראשית (בראשית ב, ה): "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלוקים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה", פרש"י זצ"ל: "וכל עשב השדה טרם יצמח - עדיין לא צמח. ובשלישי שכתוב "ותוצא", לא יצאו אלא על פתח הקרקע עמדו עד יום ששי. ולמה? כי לא המטיר. ומה טעם לא המטיר? לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים", עכ"ל.

והנה זה יסוד בבריאה כולה שאין נותנים שום דבר בלא תפילה, והוא אמנם חידוש וגילוי גדול בענין התפילה, וכשנעיין בשטחיות הסיפורים בתורה נראה ברור זה הסוד.

הנה לנו האבות הקדושים שלא השיגו שום דבר בלא תפילה. "ויאמר אברם ה' אלוקים מה תתן לי ואנכי הולך ערירי". ו"שרי עקרה אין לה ולד", ולא ניתן לה אלא בתפילה. וכן ביצחק אבינו ע"ה ורבקה אמנו ע"ה, "ויעתר

בלי תפילה לא ניתן לזכות למאומה!  \_\_\_\_\_ נה

יצחק לה' לנוכח אשתו", הרבה והפציר בתפילה. וכן בלאה אמנו ע"ה ורחל אמנו ע"ה, ובלא תפילה לא היו משיגות כלום.

וכן ביעקב אבינו ע"ה מצינו אצלו כמה פעמים תפילותיו לה', בצרת עשו, בצרת שכם ובצרת יוסף ובנימין.

וכי לא היה להם לאבות ולאמהות הקדושים די זכויות במה שיושעו? ואף על פי כן לא בא אליהם כלום בלא תפילה.

ומה לנו יותר מזה, הלא כל גאולת מצרים אשר כבר הבטיחו עליה, ונשבע ה' על זה לאברהם אבינו ע"ה ליצחק אבינו ע"ה וליעקב אבינו ע"ה, ואף על פי כן הנה נאמר "וישמע ה' את נאקתם", ובלא תפילה לא היו נגאלים. וכן במעשה העגל, וכן במרגלים, וכן בקרח, הכל לא נושעו אלא דוקא על ידי תפילה.

להשתומם נורא, איך שכך הוחקקה כל הבריאה מעיקר יצירתה, שהכל על פתח הקרקע יעומד, ולא יצמח ולא יינתן כלום, לא הישג של גשמיות, ולא הישג של רוחניות עד יבוא האדם והוא מפתח הקרקע יקחם, ובמה הוא לוקחם? - בתפילה!

והאריך עוד המשגיח זצ"ל בדברים בענין זה, ונצטט מדבריו כמה משפטים נוקבים: "כי כן יסוד מוסד הוא, שאין נותנים שום דבר, אלא על האדם בעצמו ליקח אותם ובמה? - בתפילה!"

"תפילה היא היא ודאי הפועלת והנותנת לאדם הכל". וגומר את הדברים במשפט כזה: יתבונן נא האדם בכל האמור בהכרח של תפילה, ובאשרה הגדול, כי מובטח הוא ודאי בטוב תוצאותיה.

**"כל הצדיקים לא נענו מעולם אלא בתפילה!"**

ראוי להוסיף בשולי הדברים את מה שמצאתי בספר המידות (שער התפילה פרק א) להמגיד מדובנא זצ"ל שהאריך בדבר זה, וכה כתב: "וכל הצדיקים והנביאים הקדושים - לא נענו מעולם בלא תפילה, גם אם היה הדבר ראוי מאת הבורא יתברך והיה נכון מאת האלוקים. כאשר ידענו מבקיעת ים סוף, מירידת המן, והבאר והזולת מהדברים שלא נענו כי אם בתפילה".

נו. תפילה דייליה

למדנו אם כן במאמר דנן - אין אפשרות לאדם להשיג דבר, הגם שהוא מוכן עבורו עוד טרם הבריאה והיצירה, אלא אם כן מתפלל על כך להקב"ה.

נתחזק בזה ונדע להעריך את עת התפילה בכדי לנצלה עד תום על מנת לבקש את כל צרכינו מהבורא יתברך!

